

kosmatiske symptomer, kvæstede, kræftamte og impotente mænd.

I mange af undersøgelse viser det sig, at graden af modenhed i forsvaret har betydelig overensstemmelse med de forskellige tilpasningsproblemer, som andre har peget på. Specielt lovende er det, at det ser ud til, at DSQ kan bruges diagnostisk til f.eks. at differentiere mellem forskellige grupper af angstpatienter (panik-angst, pladsfobi, socialfobi og angst med tvangshandlinger) og til at måle effekten af f.eks. depressionsbehandling.

Meget tyder på, at DSQ med tiden kunne blive et nyttigt redskab i kortlægningen af forskellige patientgruppers problemer. Brugen af forsvarsmekanismer er imidlertid ikke forbeholdt patienter, og derfor kunne man tænke sig, at DSQ kunne bruges mere bredt til at måle nogle væsentlige personlighedsegenskaber i mange andre psykologiske undersøgelser, hvor man ønsker at inddrage personligheden.

Dette er noget af baggrunden for, at vi har ønsket at inddrage *Forskningsnyts* læsere, idet det er vigtigt at kende besvarelsesmønstrene hos grupper, som ikke er patienter.

I et af de følgende numre af *Forskningsnyt fra psykologien* vil vi fortælle om, hvad undersøgelsen viste.

ae
Kilde:
Andrews, G., Singh, M. & Bond, M. (1993): The Defense Style Questionnaire. *The Journal of Nervous and Mental Disease* 181(4) 246-256.
Bond, M., Gardner, S. T., Christian, J. & Sigal, J. (1983): Empirical Study of Self-Rated Defense Styles. *Archives of General Psychiatry* 40, 333-338.

Er kvinder mere neurotiske end mænd?

I Forskningsnyt fra *Psykologien* (nr. 6, 1996) bragte vi to spørgeskemaer. I det ene blev stillet 40 spørgsmål om personlig holdning til en række selvbeskrivende udsagn; det andet skema var en symptomliste med 35 almindeligt forekommende psykiske og fysiske gener. Det første skema kaldes *Defense Style Questionnaire* (DSQ), det andet *Trauma Symptom Checklist* (TSC).

Den teoretiske baggrund for DSQ er beskrevet i ovenstående artikel. TSC er tæt beslægtet med en række andre symptomlistes. TSC indeholder en række underskalaer, der belyser forekomsten af angst, depression, aggression, dissociation, somatisering, søvnproblemer og interpersonel sensitivitet.

320 personer deltog i Forskningsnyts undersøgelse. 145 af læsere, hvilket var en stigning på 33% i forhold til undersøgelsen i 1995. Endvidere deltog to hold studerende fra Psykologisk Institut. Disse hold bidrog med 175 besvarelser.

Læsere, der deltog i undersøgelsen, er mellem 20 og 75 år. Gennemsnitsalderen er 46 år. 57% er kvinder. Hos de psykologistuderende er der en større overvægt af kvinder (70%). Gennemsnitsalderen på de to hold er henholdsvis 26 og 28 år. 56% af læsere lever i parforhold mod 35% af de studerende.

Undersøgelsen viste, at der er forskelle mellem de to køn med hensyn til symptomer og forsvarsstil. Kvinder har signifikant mere angst, depressiv tilbøjelighed og somatisering end mændene; indenfor alle symptomområder scorer de højere. Kvinderne anvender en neurotisk forsvarsstil langt hyppigere end mændene, men til gengæld har de en lavere forekomst af både de stabile og de ustabile forsvarsstrategier end mændene. Laver man en aldersneutral analyse af kønnets betydning, tegner der sig et lidt andet billede. Nu forbliver kun relationen mellem køn og ustabil for-

svar statistisk signifikant, dvs. mændenes "overforbrug" af de umodne forsvarsmekanismer.

Det at være gift/samboende eller at have børn har overraskende lille betydning. Kun på ét område var der en forskel: De samboende gør mindre brug af ustabile forsvarsområder end enlige.

Ældre udviser mere angst og somatiserer mere end de unge. De ældre betjener sig i langt højere grad af neurotisk forsvar end de yngre.

Når man sammenholder læsere af Forskningsnyt med de psykologistuderende (i den faktor, der kaldes "status" - læsere har højest status, det yngste psykologhold lavest), er mønstret med hensyn til symptomer, at læsere har flere symptomer end de psykologistuderende, og det ældre hold har flere end det yngre hold. Der er én spændende undtagelse. Det ældre hold er mere angst end det yngre hold og læsere.

Hvad angår forsvarsstil har det ældre hold langt højere grad af neurotisk forsvar end de yngre studerende og læsere. Hvis de studerende er relativt ens, når de påbygger deres studium, ser det ud

til, at studiet påvirker dem i en uønsket retning. Undersøgelsen i Forskningsnyt (nr. 1, 1996) pegede tilsvarende på, at det ældre hold havde mindre tiltro til egen rationalitet sammenlignet både med det unge hold og læserne. En alternativ forklaring kunne være, at disse "ældre" studerende blev mere sensitive og selvkritiske.

En væsentlig idé bag inddragelsen af de to skemaer var at få undersøgt, hvilke sammenhænge, der kunne være mellem forsvarsstil og de enkelte symptomgrupper i TSC. Her viste der sig en betydningsfuld sammenhæng, idet alle symptomgrupper (angst, depression, dissociation, aggression, interpersonel sensitivitet, somatisering og søvnproblemer) var statistisk signifikant sammenhængende med en ustabil forsvarsstil - jo mere ustabil forsvar, jo flere af ovennævnte symptomer. Ligeledes viste analyserne også lige så klart den modsatte tendens: En stabil forsvarsstil er klart forbundet med få symptomer (med søvnproblemer som eneste undtagelse).

Hvad så med den neurotiske forsvarsstil? Her var billedet det samme som ved den ustabile forsvarsstil, men i svagere grad. Angst, depression, dissociation og

somatisering forekom markant hyppigere ved denne stil.

Disse fund er med til at underbygge en antagelse om, at DSQ er et godt redskab til at måle væsentlige sider af personlighedsstrukturen. Hyppig anvendelse af stabile eller modne forsvarsmekanismer burde - alt andet lige - give sig udslag i et højere mål af psykisk sundhed målt ved fravær af en række fysiske og psykiske symptomer.

I kommende undersøgelser af bl.a. flygtninge, hiv-smittede og spiseforstyrrede vil resultaterne fra Forskningsnyts undersøgelse blive inddraget som sammenligningsgrundlag. DSQ kunne tænkes at blive et væsentligt redskab i måling af behandlingseffekt, da en del psykoterapi netop tilsigter forandringer i personlighedsstrukturen. æe

Kilde: Eiklit, A.: Måling af belastninger efter voldsomt overfald. *Nordisk Psykologi*, 42 (4), 1990, 281-289.

Redaktionen vil gerne erindre en gang til, at læserne for deres hjælp. Vi håber, at det har været spændende at deltage og følge med i en forskningsproces. Vi påtænker at komme med et tilsvarende initiativ i efteråret 1997 og håber, at det bliver lige så godt modtaget.